

- Nespoléhám při hledání Boha příliš na zásluhy, které nakonec znemožňují autenticitu setkání?
- Občas si myslím, že si Boha získám svými „nabídkami“, místo abych jej přijal jako opravdový dar. Možná mi to dává zabrat, protože...
- Bůh se mi dennodenně dává v každé věci a osobě. Přijímám to jako čistou milost?

José Carlos Bermejo – Příběhy pro uzdravení duše

Číst Bibli a modlit se – ale jak?

Rozjímavá četba

Jednoduchý návod pro meditaci-rozjímání nabízí Petr Karas, farář z Dolních Bojanovic, ve své knize *Boží slovo na každý den*. Při troše tvořivého přístupu se dá jeho metoda použít pro texty, které nabízí tento list.

- Meditaci nad Božím slovem zahájím krátkou modlitbou k Duchu svatému (modlitba vlastními slovy, naučená, z kancionálu nebo jiná vhodná).
- Pozorně čtu zvolený úryvek Písma – většinou ne delší než jedna kapitola.
- Mohu se vrátit k místům, která mě zaujala nebo oslovila, a tato místa si zopakovat i několikrát, přemýšlet o nich a modlit se nad nimi. Pokud mám vlastní Bibli, je osvědčené si daná místa také podtrhat nebo zvýraznit.
- Některou z vět Písma se mohu naučit zpaměti nebo si ji opsat, aby mne provázela v následujícím dni nebo i ve dnech dalších. Takovou větu se mohu modlit podobně jako růženec: stále znovu si ji opakovat při práci, na cestách, ve chvílích ztišení... Je to prostředek k tomu, aby dané slovo zapustilo hluboké kořeny v mém srdci. Východní křesťané znají tzv. *Modlitbu Ježíšovu*, tedy stále opakování věty: *Pane Ježíši Kriste, Synu Boží, smiluj se nade mnou hříšným*.
- Na závěr zakončím meditaci krátkou modlitbou.

Tento způsob modlitby nevyžaduje velké množství času – přesto by spodní hranice neměla být nižší než 5 minut. Horní hranice samozřejmě není omezena.

(z knihy Petra Karase – Boží slovo na každý den)

Další texty v týdnu

Po: Ef 2,19-22; Lk 6,12-19

Út: Řím 8,18-25; Lk 13,18-21

St: Řím 8,26-30; Lk 13,22-30

Čt: Řím 8,31b-39; Lk 13,31-35

Pá: Zj 7,2-4.9-14; 1Jan 3,1-3; Mt 5,1-12a

So: Mdr 3,1-9; Rim 8,14-23; Mt 25,31-46

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Luke T. Johnson – Evangelium podle Lukáše – Sacra pagina; Paul-Gerhard Müller: Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář; Misál na každý den liturgického roku; Angelo Scarano – www.pastorace.cz
Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti; ke stažení na www.vezmiacti.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.

Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

30. neděle v mezidobí – cyklus C

27. října 2013

⁹Některým lidem, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl Ježíš toto podobenství: ¹⁰„Dva lidé šli do chrámu, aby se modlili, jeden byl farizeus a druhý celník. ¹¹Farizeus se postavil a modlil se v duchu takto: ‘Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé: lupiči, podvodníci, cizoložníci nebo i jako tamhleten celník. ¹²Postím se dvakrát za týden, odvádím desátky ze všech svých příjmů.’ ¹³Celník však zůstal stát vzadu a neodvažoval se ani pozdvihnout oči k nebi, ale bil se v prsa a říkal: ‘Bože, buď milostiv mně hříšnému.’ ¹⁴Říkám vám: Celník se vrátil domů ospravedlněn, ne však farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“

Lk 18,9-14

Úvod k meditaci

Bože, buď milostiv mně hříšnému! Tak s pokorou prosí hříšný celník. Všichni bez výjimky bychom se měli k této prosbě přidat. Farizeova pýcha vzdaluje od Boha i od záchrany, zatímco celníkova upřímná a prostá modlitba zprostředkovává ospravedlnění. U kterých lidí mám někdy sklon jimi pohrdat, nevážit si jich? U kterých věcí a mých vlastností je nebezpečí, že na ně budu pyšný jako farizeus v příběhu?

Výklad biblického textu

Kontext: I toto podobenství pochází z Lukášova vlastního zdroje. Příběh je nastaveným zrcadlem pro učedníky, kteří se stejně jako farizeové mohli snadno modlit s počtem vlastní spravedlnosti a pohrdat bližními. Síla příběhu je v rozdílnosti dvou postav – farizea a celníka – a na paradoxním řešení ospravedlnění, které je tolik charakteristické pro křesťanství.
9 a ostatními pohrdali: Sloveso *exútheneó* znamená *pokládat za nic, pohrdat, odmítat* (viz např. Žl 15,4; 21,24; 50,17; 52,5). Lukáš je užívá v případě Herodova posměšného postoje vůči Ježíšovi v 23,11. Výraz přeložený jako *ostatními* je doslova *zbytek (hoi loipoi)*, který se v podobenství také vyskytuje (v. 11) a vypovídá o elitářském názoru farizeů: na jedné straně jsou spravedliví, duchovně na výši, na druhé straně je *zbytek* světa.

10 jeden byl farizeus a druhý celník: Tímto označením je čtenář připraven na zvrat, který přijde v závěru. Celníci (a hříšníci) jsou ve vyprávění soustavně zobrazováni jako lidé otevření vůči prorokovi a hotoví k obrácení – tak *dávají Bohu za pravdu* (7,29; dále 3,12; 5,27.29-30; 7,34; 15,1). Oproti tomu farizeové (spolu s učiteli či znalci Zákona) jsou soustavně zobrazováni jako ti, kdo *pohrdají úmyslem, který Bůh s nimi má* (7,30), a *dělají ze sebe spravedlivé* (16,15; dále 5,21.30.33; 6,2.7; 7,39; 11,38-39.42.53; 12,1; 13,31; 14,1-3; 15,1-2; 16,14; 17,20).

lupiči, podvodníci, cizoložníci: Farizeova modlitba je nejen vychloubačná, ale ve smyslu vyprávění falešná. Ježíš prohlásil, že nitro farizeu je *plné loupeže a špatnosti* (11,39). Jakkoli ospravedlňují sami sebe, Ježíš prohlásil jejich vyvyšování za *ohavnost* před Bohem (16,5).
nebo i jako tamhleten celník: Farizeus reprezentuje modlitbu, při níž člověk sleduje své okolí a vyhodnocuje okolostojící.

**Týden
s Božím
slovem**

1. čtení:

Sir 35,15b-17.20-22a

2. čtení:

2 Tim 4,6-8.16-18

Evangelium:

Lk 18,9-14

Srovnání:

Řím 1,28-31; Ef 5,3-5;

1 Tim 1,9-10; 1P 4,3;

Lk 5,33; Lk 11,42;

Lk 23,48; Žl 51,1;

Mt 23,12; Mt 18,4;

Lk 14,11

12 Postím se dvakrát za týden: V Lk 5,33 se o farizeích říká, že se často postí. Obecně vzato je však tradice ve věci soukromého postu obezřetná, stejně jako u jiných forem askeze. Jinými slovy: tento farizeus se vychloubal sebezáporem překračujícím danou normu.

13 Bože, buď milostiv mně hříšnému: Lukáš stručně líčí čtyři aspekty celníkovy pokory: 1) stál opodál, 2) měl oči sklopené, 3) bil se v prsa (výraz kajícínosti, srov. Lk 23,48), 4) prosí o smilování (srov. 17,13). U Lukáše se celník od farizea liší ve dvou nápadných ohledech. Neříká, že je spravedlivý (*dikaios*), ani k tomu nemá důvod, ale prohlašuje, že je přesně takový, za jakého jej farizeus pokládá – hříšník (*hamartólos*). Dále nemluví k Bohu tak, že by se srovnával s farizeem (že by při modlitbě zároveň sledoval druhého), ale hned prosí o smilování.

14 celník se vrátil domů ospravedlněn, ne však farizeus: Jazykově v řečtině vyjádřeno tak, že je to Bůh, kdo ospravedlňuje, nikoli skutky člověka. Bůh jej tedy – světe div se – pokládá za spravedlivého.

každý, kdo se povyšuje: Stejný výrok pronesl Ježíš v 14,11 při hostině, kdy si farizeové vybírali nejlepší místa. Tím Lukáš vyjadřuje téma *božského zvratu*.

K tématu

Nic nás neodhalí tak jako naše modlitba

Někteří tvrdí, že charakter člověka lze poznat z jeho rukou. Možná to tak je. Ale ještě víc se o něm dozvíme, prozradí-li nám, jak se modlí.

Modlitba odhaluje naši důvěru nebo soběstačnost, náš hlad po Bohu nebo touhu po nedůležitých věcech, naši lásku či sobectví. Může dosáhnout Božího srdce, ale také postavit mezi něho a nás vysokou zeď.

Ježíš mluví o dvou mužích, kteří se jdou do chrámu pomodlit (srov. Lk 18,9-14). Modlitba prvního „pronikne oblaky“, modlitba druhého se povznese sotva nad zem. Jeden kráčí domů ospravedlněn, druhý ještě více ukován ve své samolibosti.

Farizeus působí dojmem, že se obrací k Bohu. *Bože*, říká. Ale v modlitbě stejně krouží jen sám kolem sebe. ... *nejsem jako ostatní lidé... postím se dvakrát za týden, odvádím desátky ze všech svých příjmů*. Budí dojem, že mluví k Pánu, ale ve skutečnosti se zajímá jen sám o sebe. Je tak naplněn sám sebou, že mu pro Boha nezbyvá místo.

Celník není žádným obdivuhodným člověkem. Je to bezohledný vyděrač, který se obohatil na úkor druhých. Ale před Bohem se ukazuje takový, jaký je. Jeho modlitba není ničím jiným než předstoupením před něho v celé ubohosti a voláním o pomoc. Proto se s ním Pán v pravdivosti může setkat.

Wilfrid Stinissen – I dnes je den Boží

Existuje mnoho možností, jak může lidské srdce zbloudit. Jedinou cestou, jak tomu předcházet, je nepěstovat jen čistě individualistický, autonomní pohled na věci, ale naopak stavět se stále znovu na Ježíšovu stranu a osvojovat si jeho způsob vidění světa. Každý den musíme usilovat o plné společenství s ním. (Generální audience, 18. října 2006)

365 dní s Benediktem XVI.

Ježíš se vědomě obrací k celníkům a hříšníkům, protože cítí, že právě oni jsou otevření pro Boží lásku. Naproti tomu spravedliví mohou kroužit ve své honbě za dokonalostí jen kolem sebe samých. Zatímco vůči hříšníkům a slabým vystupuje Ježíš milosrdně a mírně, vůči farizeům je britký. Farizeové mají svou typickou spiritualitu shora. Mají své nesporné přednosti a chtějí se Bohu celým svým jednáním zalíbit. Jenže jejich pozornosti uniká, že ve své snaze zachovávat všechna přikázání, nemají třeba vůbec na mysli Boha, nýbrž sebe. Myslí si, že jsou schopni vlastní silou splnit všechny příkazy Boží. Nejde jim ani tak

o setkání s Bohem, jako spíše o spravedlnost a splnění zákona. I když chtějí všechno pro Boha, přesto Boha nepotřebují. Pro ně je rozhodující souhrn těch norem a ideálů, které si sami vytýčili. Při zaměření na přikázání zapominají, co vlastně Bůh od člověka chce. V Matoušově evangeliu jim to Ježíš výslovně říká: Milosrdenství chci a ne obět (Mt 9,13). Ve vyprávění o farizeovi a celníkovi Ježíš ukazuje, že nechce spiritualitu shora, nýbrž zdola, protože právě ona otvírá člověka pro Boha. Pro něho je otevřeno srdce zkrroušené, srdce zraněné a zlomené. Celník poznává svůj hřích, ví, jak je to nemožné opět napravit spáchané bezpráví: bije se v prsa, prosí Boha o smilování – a je ospravedlněn (srov. Lk 18,9-14).

Anselm Grün, Meinrad Dufner – Spiritualita zdola

Jak chtěl Rufin vidět Boha

Rufin byl světec a byl na to jaksepatří pyšný. Jelikož toužil spatřit Boha, přirozeně jej velmi potěšilo, když k němu Bůh jednou ve snu promluvil:

„Rufine, chceš mě spatřit a opravdu mě vlastnit?“

„Samozřejmě že ano. Přesně na tuto chvíli jsem čekal. Spokojil bych se i jen s kradným pohledem na tebe.“

„Dobrá tedy, Rufine. Obejmu tě na vrcholu hory – daleko od všech lidí a věcí.“

Když se druhého dne světec Rufin probudil, srdce mu po tak neklidné noci mohlo vyskočit z hrudi. Pohled na horu a představa, že uvidí Boha tvář v tvář, jej přiměly vstát z lůžka. Potom začal nedočkavě přemítat, jakým darem by Boha potěšil. O tom nebylo pochyb. Bůh určitě nějaký dárek očekává. Ale co by mohl nabídnout, aby to bylo Boha hodno?

„Už vím,“ řekl si, „přinesu mu svůj nový džbán. Má velkou cenu a bude se mu moc líbit...“

Ale nemohu jej přinést prázdný. Musím ho něčím naplnit.“

Na notnou chvíli se zamyslel. Čím by mohl naplnit vzácný džbán? Zlatem? Stříbrem? Diamanty a drahokamy? Bůh to koneckonců všechno stvořil, a zaslouží si tudíž mnohem vzácnější dar. Už to mám. Nabídnou Bohu své modlitby. Určitě je od takového světce, jako jsem já, očekává. Nabídnou mu modlitbu, pomoc a službu druhým, almužny, utrpení, oběti a dobré skutky...

Rufin se cítil spokojen. Konečně objevil, co Bůh očekává. Rozhodl se přidat ještě více modliteb a dobrých skutků, aby jich shromáždil uspokojivý počet.

Během následujících týdnů si poznamenal každou modlitbu a každý dobrý skutek a za

každý z nich vložil do džbánu jeden kamínek. Až se naplní po okraj, vystoupí s ním na horu a nabídne jej Bohu.

Když se už do džbánu nevešel ani kamínek, vydal se Rufin směrem k hoře. Na každém kroku si opakoval slova, jež Bohu předložil.

„Podívej, Pane. Líbí se ti můj drahocenný džbán? Pevně doufám, že se ti líbí a že tě potěší všechny moje modlitby, oběti a skutky, které jsem nashromáždil a které ti nyní nabízím. A prosím tě, abys mě objal.“

Rufin hbitě stoupal k hoře, kde ho čekala schůzka s Bohem. Opakoval si svou řeč a chvěl se očekáváním, až dospěl na vrchol hory. Ale kde je Bůh? Nikde ho nebylo vidět. „Bože, kde jsi? Pozval jsi mě a já jsem splnil své slovo. Jsem zde, ale kde jsi ty? Nesmíš mě zklamat. Ukaž se mi, prosím!“

Světec se v zoufalství vrhl na zem a propukl v pláč. Náhle zaslechl z nebe silný hlas:

„Kdo je to tam dole? Proč se přede mnou schováváš? Jsi to ty, Rufine? Nevidím tě. Proč se skrýváš? Co jsi položil mezi nás?“

„Ano, Pane. Jsem to já, Rufin. Tvůj světec. Donesl jsem ti tento překrásný džbán. Obsahuje celý můj život. Přinesl jsem jej pro tebe.“

„Ale já tě nevidím! Proč se schováváš za ten obrovský džbán? Nevidíme na sebe. Toužím tě obejmout. Zahod' jej co nejdál. Odstraň jej z mých očí. Zahod' ho daleko. Vysyp ho.“

Rufin nemohl uvěřit vlastním uším. Měl rozbit svůj nádherný džbán a vysypat z něj všechny kamínky?

„Ne, Pane. To se džbánem nemůžu udělat. Přinesl jsem jej výhradně pro tebe. Naplnil jsem jej svými...“

„Zahod' jej, Rufine. Daruj jej někomu jinému, ale zbav se jej. Toužím tě obejmout. Rufine. Miluji tě.“